

Infusion and Input

פרשת אמור תשפ"ד

LEVITICUS

PARASHAS EMOR

22 / 33 - 23 / 10

2

Children of Israel; I am HASHEM Who sanctifies you, ³³ Who took you out of the land of Egypt to be a God unto you; I am HASHEM.

3. שנת שבתון — A day of complete rest. The Sabbath is mentioned with the festivals to teach that anyone who desecrates the festivals is regarded as if he had desecrated the Sabbath, and anyone who observes the festivals is regarded as if he had observed the Sabbath. The festivals, as days of rest, fall under the category of the Sabbath, because it is the holiest and the primary day of rest (Rashi, as explained by Gur Aryeh).

¹ HASHEM spoke to Moses, saying: ² Speak to the Children of Israel and say to them: HASHEM's appointed festivals that you are to designate as holy convocations — these are My appointed festivals. ³ For six days labor may be done, and the seventh day is a day of complete rest, a holy convocation, you shall not do any work; it is a Sabbath for HASHEM in all your dwelling places.

⁴ These are the appointed festivals of HASHEM, the holy convocations, which you shall designate in their appropriate time. ⁵ In the first month on the fourteenth of the month in the

3 Partei Torah - R. Gifter

Sifra (Emor 9) explains that the words אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם, that you are to designate, refer to the Sanhedrin's regulating the calendar by proclaiming new months. The Yomim Tovim must be based on the calendar and would take place according to when a new month was instituted.

Why, when listing the Yomim Tovim, which are all regulated by the Sanhedrin, does the Torah begin with mentioning Shabbos, which is not regulated by the Sanhedrin and always falls on the seventh day of the week?

6 delegated to heavenly bodies and that they were to be worshiped as servants of Hashem. The end result of such a belief is that one forgets God altogether. Therefore, when one desecrates the festivals, which testify to Hashem's active direction and control of the world, it is as if he has desecrated the Sabbath. Likewise, if one believes that Hashem controls the world, but does not believe that He created it, but that others created it, or he believes that it was created long before the date given us by the Torah, his belief in Divine Providence is meaningless. It is for this reason that the mitzvah of Shabbos is juxtaposed to that of the festivals because these fundamentals of faith are interdependent. Likewise, the belief in the Divine origin of the Torah is essential, and without it, the belief in Creation is of no consequence.

4 Partei Torah

The concept that a particular date in time can be kodesh, holy, and impart kedushah to those who observe its laws was first implemented in the form of Shabbos. The first Shabbos following the Six Days of Creation implanted this concept in the world, and thus all other occasions which can impart kedushah find their origin in Shabbos. The Torah therefore lists Shabbos as the first of "Hashem's appointed festivals," since the kedushah of the other festivals originates from the kedushah of Shabbos — the conceptualization of time possessing kedushah.

7 86 NOVOMINSK ON CHUMASH 2

Why is the mitzvah of Shabbos mentioned along with the Moadim? To teach that someone who desecrates the Moadim is considered as if he desecrated Shabbos, and someone who observes the Moadim is considered as if he observed Shabbos (Rashi).

208 □ Vayikra / Emor

DARASH MOSHE ON THE TORAH

What is the meaning of this comparison? Regarding the Moadim the Sfas Emes (Succos 5638) says the three phrases in the pasuk (Devarim 6:5) — וְיָרָא לְבָבְךָ, וְיָרָא לְנַפְשְׁךָ, וְיָרָא מֵאֲדָמְךָ — You shall love Hashem, your God, with all your heart, with all your soul, and with all your resources — correspond to the shalosh regalim. "With all your heart" corresponds to Pesach, "with all your soul" to Shavuot, and "with all your resources" to Succos.³⁶

Rashi explains the connection between the Sabbath and the festivals. It is to teach us that desecration of the festivals is tantamount to desecration of the Sabbath, whereas one who fulfills his obligations on the festivals is considered as if he kept the Sabbaths. This can be explained as follows: The aim of the Sabbath is the belief in Creation. Consequently, one who desecrates the Sabbath is adjudged as if he denies the Creation. The festivals represent the belief that Hashem directs the world by Himself and controls nature, thus safeguarding the people of Israel. When He redeemed us from Egypt, He performed miracles for us, enveloped us in the Clouds of Glory, sustained and supported us in the desert, and bestowed upon us Torah and mitzvos, to guide us in life. Half a faith is of no use. For example, one who believes that Hashem created the world but has delegated its direction to others, such as angels, or believes that the forces of nature are independent of His will, is as if he does not believe in Creation. If one believes that the world is controlled by other forces, there is no need to keep Hashem's Torah.

— We can take this a step farther and say that before we reach "v'ahavta," we must proclaim a fundamental truth (ibid. 6:4): וְיָשָׁרָא לְה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. Hear, Yisrael, Hashem is our God, Hashem is One. The prelude to discussing our love for Hashem is acknowledging that there is One Hashem. Once a person knows of Hashem, he can attempt to awaken a love for Him.

That is why Shabbos, which testifies to Hashem's Oneness, is the prelude to the Moadim, which awaken our feelings of love for Hashem. And just as וְיָרָא לְבָבְךָ is a required sequel to knowledge of Hashem, because "knowing" without "feeling" is incomplete,³⁷ so too someone who observes Shabbos but not the Moadim has not truly observed Shabbos either.

Rambam (beginning of Hilchos Avodah Zarah) explains that this was the error of Enosh and others who believed that control of the world was

R. Pinus (H)

8 it. If so, how is it possible not to fear Heaven?

Where Lack of Faith Comes From

Now, we come to something truly amazing. As we all know, we don't always manage to do the things that we know are important.

But it's not because we fail to realize their importance. Even if we put a "Don't speak *lashon ha-ra*" sticker on the phone, how many of us manage to refrain from *lashon ha-ra* completely? We know we shouldn't get angry, we shouldn't insult those who insult us, and yet...

Why aren't we afraid of Hashem?

Furthermore, many people don't even believe in Hashem or don't love Him. This is really astounding. How do they manage to evade such obvious truths?

The answer is that it's a miracle. In fact, this could be the greatest miracle of our times. This miracle of being able not to believe in Hashem is described by Chazal as follows:

"You placed darkness — and it was night" (Tehillim 104:20). This refers to this world, which resembles nighttime.⁵

Hashem covered our world with darkness, like a person would cover something with a blanket. In this way, Hashem miraculously enabled man not to believe in Him. Imagine someone traveling into New York City at night. He gets to Fifth Avenue in midtown Manhattan and asks somebody, "Where is the Empire State Building?" Why doesn't he see it himself? The answer is that if it's dark enough, you don't see even what's right in front of your nose. You can be surrounded by Hashem's kindness and awesomeness, yet be totally unaware of it.

Shabbos Is When Hashem Can Be Found

It is written, "And God completed on the seventh day..."⁶ When was the completion of Creation? It didn't actually take place on Shabbos day. Everything was completed

at the onset of night, at the last moment of *erev Shabbos*. If so, it should be written, "And God completed on the seventh night." This would be more accurate, but the Torah didn't write it, because it's not such an appropriate expression. For Shabbos has no night. It is all day! Nowhere in the Torah do we find the phrase "the night of Shabbos," only "Shabbos day."

Regarding Yom Tov, there is night and day. We take a *lulav* on Sukkos day but not on Sukkos night. We blow the shofar on Rosh Hashanah day but not at night. Yet when it comes to Shabbos, there is no distinction between daytime and nighttime. This is because "night," the blanket of darkness that hides Hashem from us, is not present on Shabbos. This is a twenty-four hour period when it is all day — all light — and Hashem may be found everywhere.

What does this mean, practically speaking? Let's say a person is looking to attain Torah — Shavuot is the special time for this. If he's looking to attain joy, Sukkos is the special time. And to attain freedom, we have Pesach. What if we're looking for Hashem? The time to find Him is on Shabbos, when HaKadosh Baruch Hu is not shrouded in darkness.

But what does it mean to look for Hashem? Sometimes people seek Hashem desperately. They're in trouble, and they really need Hashem's help. What do they do? They try to pray with *kavanah*, begging Hashem to save them. Let's say a family member is sick. His relatives pray fervently and tearfully for his recovery. Or someone urgently needs ten thousand dollars. He prays, "Please help me, *Ribbono shel Olam*. I need the money so badly!"

10

But can we really call this davening with true *kavanah*? Having *kavanah* doesn't mean telling Hashem how badly we want something. Rather, increasing *kavanah* in our prayers means that we are increasing our awareness of Who Hashem is. We recognize His great powers and appreciate what He and only He can do. We say, for instance, "Hashem, I know that only You can help me!"

11

The key is to recognize with Whom we are speaking. Shabbos is the time when the cover of darkness is removed, and this becomes clear. This doesn't mean that Shabbos is the

time to request our needs. But it does mean that Shabbos is the time to increase our awareness of Hashem — this is the time to build up our relationship with Him.

The Beis HaMikdash of Our Times Is Shabbos

In the olden times, there was a place to find Hashem — in the Beis HaMikdash. A Menorah burned there continually, and the loaves of bread on the Shulchan were always as fresh as when they came out of the oven.

These mitzvos demonstrated how real Hashem's presence was in the Beis HaMikdash. If you would go into a house and find the rooms empty and dark, you would understand that no one lives there. But if you would see that the light is on, and there's fresh bread on the table, you would know someone is living there.

In Temple times, a Jew would just walk into the Beis HaMikdash and feel Hashem's presence, and love Him. He would know that He's our Father in Heaven, that He's involved in our lives, and that He loves us and cares about what happens to us. He understood that Hashem is a "living God," not an abstract concept. The source of this awareness was the Beis HaMikdash.

Today, the only Beis HaMikdash we have is *Shabbos Kodesh*. On Shabbos we can find Hashem more than on any other day, and that's why we were given Shabbos. On Shabbos there is no mention of sin. Hashem relates to us as if to Yishai, the father of David. Yishai was one of four great tzaddikim who never sinned and who died only because of the sin of Adam HaRishon.⁷ Perhaps, during Shabbos, we don't feel we're in the Beis HaMikdash, and perhaps we've spent hundreds of Shabbosos not feeling Hashem's presence. But that's because the darkness of this world is very pervasive. It penetrates the

world's very essence, making it hard to find Hashem.

As explained, this is the great miracle of man's inability to see Hashem, fear Him, and love Him. But there is a way to "rid ourselves" of this miracle and find Hashem. On Shabbos the thick blanket of darkness thins out. We still must make an effort to peel it off, or we won't find Hashem on Shabbos either. But if we are truly looking for Him, it is very easy to find Him on Shabbos.

There is no question about it. If you seek Hashem and want to bring Him into your life, on Shabbos you will surely find Him.

13

fifteen minutes of his time. During those fifteen minutes, he just chatted and began to develop a relationship with him, without mentioning a word about the purpose of his visit.

14
 This is actually what we do on Shabbos. We speak with Hashem at length, but we don't ask for anything – not for *refuah* and not for *parnasah*. We only want to be friends, so to speak – to develop a relationship. We take out a *Chumash* or a *Tehillim* or a *Gemara*. And after Shabbos we say to Hashem, "We're friends, aren't we? So please heal so-and-so. It's very important to me." Through developing our relationship over Shabbos, we gain the opportunity to ask for everything all week long – since Hashem remains closely in touch with us, so to speak.

But if we make requests on Shabbos, we spoil everything. This is not the time; today we have to put all such business aside. For this is a happy day. We dress nicely and serve special food, all in a festive spirit.

And it's a lot easier than we think! All we have to do is remember that today is Shabbos, and Hashem will shower us with all His blessings. And the greatest blessing of all is to develop a true relationship with Him. And all this comes through doing the special *avodah* of *Shabbos Kodesh*.

17

[128] DORASH DOVID

The Essence of Shabbos; The Essence of Yom Tov

Any explanation of what connects the Festivals to Shabbos must begin with an understanding of the essential difference between the *melachos* prohibited on Yom Tov and those prohibited on Shabbos. The major distinction between them is mentioned in the Mishnah: "There is no difference between [the *melachos* prohibited on] Yom Tov and [those prohibited on] Shabbos except [*melachos* necessary for the preparation of] food"³ (*Megillah* 7b). It would appear that both the halachic divide that separates the laws of Yom Tov from those of Shabbos and the factor that binds those divergent laws together stem from the same root.

18

The Torah established the Festivals as *zecher l'yetzias Mitzrayim*, remembrances of the miracles, the wondrous events and the open manifestations of Hashem's closeness to Bnei Yisrael when He selected them to be His chosen people. Moreover, the yearly arrival and celebration of each Festival serves to renew the illuminating sacred emanations that were present when Hashem exhibited His love for and closeness with Bnei Yisrael by ordaining each particular date as an annual Yom Tov.⁴

It is because the purpose of the Yamim Tovim is to remember and underscore Klal Yisrael's mutual closeness with Hashem that the pilgrimage to Yerushalayim is an intrinsic facet of Pesach, Shavuot and Sukkos, the *Shalosh Regalim* – literally, the "Three Pilgrimages." These Festivals are national celebrations of events in the history of the nation, and they are to be celebrated by the entire nation together in Yerushalayim, for their purpose is to recall an occasion in which all the diverse members of the nation participated as a unified entity – one nation with one purpose. The Torah therefore refers to the Festivals as *mikraei kodesh*, "sacred convocations" (*Vayikra* 23:2). In the words of Ramban, "Bnei Yisrael were told to call these days 'sacred convocations' because on each of these days they would all be summoned and assembled to sanctify that day; for it is a mitzvah incumbent on all Bnei Yisrael to gather at Hashem's House on each Festival day and to sanctify that day publicly." Accordingly, Yisrael – through the office of the Sanhedrin – is charged with determining when is the first day of each month, and by that determination sanctifying the days on which each of the Festivals will fall.⁵

Shabbos, however, was established to instill in us the belief in Hashem as Creator of the heavens and the earth. Shabbos serves as *zecher l'masei bereishis*, a remembrance of Hashem's act of creating the world. Shabbos bears testimony to the fact that He, continuously – every moment of every day – recreates and renews everything that He created during the six days of *Bereishis*. And Shabbos informs all who walk the face of the earth that "for six days Hashem made the heavens and the earth, and on the seventh day He ceased and He rested" (*Shemos* 31:17). Accordingly, Shabbos, unlike the Yamim Tovim, was sanctified directly by Hashem, for all eternity, at the time of Creation.⁶

פ' עם מקדשי שביעי. עוד מקשה דהרי תענוג קודם לשביעה, ומדוע כתיב ישבעו ויתענוגו מטובך, מקודם ישבעו ואח"כ יתענוגו, ומבאר בארוכה עד"מ שענין השביעה שייך לנפש רעבה, ומי שרעב מאד עד כי נפשו בו תתעטף, לאיש זה אין חילוק בין לחם למעדני מלך, כי אין לו שום הרגשה בתענוג והטעמים הנפלאים מזמת רוב תשוקת השביעה הנוגעת לנקודת התיים, ולדידיה לחם פשוט עדיפא טפי ע"ד (תהלים קד) ולחם לבב אנוש יסעד, ובאמת יכול להיות שגם בלחם יש בו כמוס כל מעדנים רק שהם גנוזים ובטלים לגבי הכה הגדול של שביעת הנפש. ורק אחר שכלכל נפשו מעט או יכול להרגיש את התענוג מדקות ומתיקות המאכל לפי מטעמותיו. ועד"ו הדבר הראשון שהקב"ה נתן לישראל הוא ש"ק שענינה התגלות אמונה כמ"ר לדעת כי אני ה' מקדשכם, ואמונה היא בחי' שביעה, שהיא היסוד השרש והמקור לכל הענינים, וזאת נתן הקב"ה בש"ק שהיא יסוד האמונה. ואח"כ באים הימים טובים שהם כנגד המדות, בחי' תענוגים פרטיים, חג הפסח הוא מדת החסד, חג השבועות מדת תפארת, וחג הסוכות גבורות ממותקות, שכל אלו הם מדות פרטיות בחי' תענוגים ומעדנים השייכים לאחר השביעה, אך ראשית כל היא הש"ק אשר בה הקב"ה מקדש השבת, שמאיר התגלות אמונה בלבו של יהודי בבחי' נתינה באתעדל"ע, בחי' השביעה, ואח"ז הם הימים טובים מקראי קודש בהם ממשיכים ישראל באתעדל"ת תענוגים ומעדנים בהארת המדות. אמנם

16

ועפ"ו מבואר מדוע פרשת המועדות פותחת בש"ק, לפי שש"ק היא הראשית והיא היסוד לכל הימים טובים, כיון שהיא מאירה אמונה ביהודי, ואח"כ יכולים להיות המועדים, כל יו"ט ומדתו הפרטית, אהבת ה', יראה או תפארת. וזהו פי' שבת שבתון מקרא קדש, דגם בש"ק גופא יש בחי' מקרא קדש כמו המועדות, דנוסף על האמונה שהקב"ה נותן שהיא בבחי' שביעה דמיקרי שבת שבתון, ממשיכים ישראל באתעדל"ת בחי' או תתענוג על ה' ואהבת ה', שהיא בחי' מקרא קודש.

19

"He Sanctifies the Shabbos" – "He Sanctifies Yisrael and the Festivals"

Because it was Hashem Who blessed and sanctified the Shabbos, as the Torah states "G-d blessed the seventh day and sanctified it" (*Bereishis* 2:3), its place is always on the seventh day of the week, the day on which Hashem rested. The Festivals, on the other hand, were not sanctified for all eternity at the time of Creation. Rather, each year the first day of each Festival falls on a different day of the week, depending which day the Sanhedrin – as the agents of the entire nation – declared to be Rosh Chodesh of that month in which that particular Yom Tov occurs.

This distinction between Shabbos and Yom Tov implies that the essence of Shabbos is to teach the greatness of Hashem and of His works. That is why Yisrael's participation is not required in order to determine which day will be Shabbos. In contrast to Shabbos, the essence of Yom Tov is to teach the exalted status of Hashem's nation to highlight the powerful connection and closeness that exists between Yisrael and Hashem. Therefore, the day on which Yom Tov will fall cannot be determined without Klal Yisrael's participation.⁷

The Gemara states that because the sanctity of Shabbos "is fixed and stands firm," the Shabbos *brachah* in Kiddush and in *Shemoneh Esrei* ends with the word "mekadeish haShabbos – He sanctifies the Shabbos," for it was only Hashem Himself

Who sanctified the first Shabbos and fixed it in its place on the seventh day. But that is not the case regarding the sanctity of Yom Tov. The sanctification of the Festival days depends on Yisrael's determination of Rosh Chodesh. Therefore, the *brachah* for Yom Tov ends with the words "*mekadeish Yisrael v'hazmanim* - He sanctifies Yisrael and [Yisrael sanctifies] the Festivals."

"Preparation of Food" - Unique Divine Service of the Jewish Nation

In light of our discussion, we can understand the root of the difference between the *melachos* of Shabbos and the *melachos* of Yom Tov. The sanctity of Shabbos emanates from Hashem and embraces Klal Yisrael. Shabbos is Hashem's Day, for it is the day on which He chose to put an end to His activities of creation *ex nihilo*. Because Yisrael is Hashem's nation, we refrain from performing any *melachos* on Shabbos. Additionally, since the essence of the Shabbos prohibitions is the fact that Hashem stopped performing the *melachos* of Creation on that day, His people suspend all creative activities for the duration of Shabbos, even *melachos* involved in the preparation of food for that same day's consumption.

The sanctity of the Festivals, however, flows in the opposite direction. Regarding Yom Tov, Yisrael is commanded to spend the day "half for Hashem, half for yourselves"; that is to say, one's activities on Yom Tov should be divided equally between spiritual pleasures and gastronomic delights.⁸ For the Festival days emphasize the sanctity that emanates from the Jewish people, who dwell in the material world of their corporeal, food-craving bodies, yet endeavor to elevate and sanctify their lives by drawing ever closer to Hashem, by spiritualizing the materialism that surrounds them. Thus, the *melachos* necessary for preparing those gastronomic delights were permitted to them on Yom Tov. For, as we have seen, the twofold essence of Yom Tov is to enable Yisrael to accomplish its mission of sanctifying itself by sanctifying the mundane, and to demonstrate Bnei Yisrael's ability to elevate all of Creation in the way that it sanctifies weekdays and turns them into Festival days of unique Divine service.⁹

21 Shabbos - "The First of the Sacred Convocations"¹¹

Let us now return to the question we posed at the opening of this essay: Why does the *parshah* of Yom Tov begin with the mitzvah of Shabbos? Before Yisrael is able to imbue an ordinary day with the sanctity of Yom Tov, the nation must reach an advanced level of *emunah* in Hashem and fill its collective heart and mind with recognition of Hashem as the Creator and Master of the entire universe. But that can be accomplished only by drawing ever closer to Hashem, by becoming bound to Him through observing the Shabbos and by imbuing the nation with the *kedushah* of Shabbos. Then, when Klal Yisrael's heart and soul have absorbed the profound holiness of Shabbos, it can infuse ordinary weekdays with the special sanctity of Yom Tov that emanates from the nation's connection with Hashem. Thus, the sanctity of the Festivals has its roots in the sanctity of Shabbos.¹²

With this in mind, the midrash that states, "If you will succeed in observing the Shabbos, Hashem will grant you three Festivals - Pesach, Shavuot and Sukkos," becomes clear. The measure of Yisrael's ability to sanctify the Yamim Tovim is in proportion to the measure of its dedication to maintaining the sanctity of the Shabbos. Only when Bnei Yisrael faithfully observe the laws of Shabbos and absorb the holiness of that day are they granted the power to sanctify the Festivals.

This also explains the midrashic statement, "...Anyone who desecrates Yom Tov is considered [before the Heavenly Tribunal] as if he had desecrated the Shabbos." The sanctity of Yom Tov emerges, through Bnei Yisrael, from the sanctity of Shabbos. Therefore, one who desecrates Yom Tov trespasses on one of the essential aspects of Shabbos: to sanctify and empower Bnei Yisrael to sanctify the material world through sanctifying the Festivals.

The Power to Increase the Level of Kedushah in the Material World

In practical terms, the concept that the level of *kedushah* inherent in Yom Tov is dependent on the level at which Yisrael observes the *kedushah* of Shabbos can be seen as an example of the power of Yisrael - both the individual and the nation as a whole - to infuse the material world with *kedushah*. Moreover, that concept also defines the prerequisites for attaining that power. In order to succeed in raising spiritual awareness and in increasing the level of sanctity in the material world, the person or group seeking to do so must first raise its own spiritual status and its own level of *kedushah*. But that self-improvement cannot be achieved without expending effort, without exertion and toil, without devotion and dedication; and that is the lesson of the sanctity of Shabbos. Once those aspirations have borne fruit, one can begin to have a positive influence over others, to sanctify them, to elevate their souls and to draw them ever closer to Hashem; and that is the lesson taught by the sanctity of Yom Tov.

23 תיקון ש"ק

ויש לבאר ע"פ מד"א בספה"ק דברי משה מהרה"ק ר' משה מדולינא תלמיד הבעש"ט הק' זי"ע, על יסוד דברי האר"י הגו' שהשבת נקרא קדש מטעם שקדושתה קביעא וקיימא, והימים טובים נקראים מקרא קדש, ע"ש שקדושתם נמשכת ע"י עבודתם של ישראל, וכתב ע"ז שמלבד בחי' קדש שיש בשבת, יש בו גם הבחי' הב' של מקרא קדש, שאת ההשגות העליונות ומוחין דגדלות של הש"ק ממשכיכם ע"י ההכנה קודם השבת וע"י תפלות השבת. והיינו שיש בש"ק ב' בחינות, בחי' קדש דמקדשא וקיימא, ובחי' מקרא קדש, המשכת השגות עליונות ומדרגות גבוהות, שישאל מסוגלין להמשיך בש"ק מוחין עילאיים יותר. וע"כ כתוב ענין השבת בפרשת מועדי ה' אשר תקראו אותם

מקראי קדש, כיון שיש בשבת גם החלק של מקרא קדש. וכמרומו בלשון הפסוק וביום השביעי שבת שבתון מקרא קדש, שבת שבתון הוא בחי' קדש, ומקרא קדש הוא בחי' המועדים. ו"ל עוד כפל הלשון שבת שבתון לרמז על ב' הבחינות, בחי' שבת, ובחי' שבתון כשאר הימים טובים.

24

ויש להוסיף ביאור בזה, דהנה הש"ק נקרא שביעי ונקרא שבת. פ"י שביעי שהוא השביעי לששה שקדמו לו והיינו שהוא שייך לשבוע הקודם ונבנה ממנו, ובחי' שביעי שייך למועדים שהוא ע"י אתערותא דלתתא. ואילו שבת היא אתעדל"ע כמד"ד שבת שבתון קודש לה', ובחי' שבת אינה קשורה

למה שקדם לה כי אם לשבוע הבא, כי הש"ק הוא התחדשות הבריאה, כדא"ב באוה"ח הק' שהקב"ה ברא את העולם לששה ימים בלבד ובכל ש"ק ישנה התחדשות הבריאה לששה ימים נוספים, וע"כ כאשר יהודי רוצה להתחדש כברייה חדשה יכול להגיע לזאת ע"י הש"ק שיש בה התחדשות להבא. ועל זה נאמר (שבת י:) מתנה טובה יש לי בבית גנוי ושבת שמה, החלק ששמו שבת הוא המתנה טובה שיש בש"ק. וזהו פ"י וביום השביעי שבת שבתון מקרא קדש, שיש בשבת הן החלק של שבת שבתון שהוא אלהבא, על השבוע שלאחריו, והן החלק של מקרא קדש שזהו בחי' שביעי השייכת אל העבר, לשבוע הקודם. שלפי מה שמכין את הקדושה במשך השבוע כך שורה עליו קדושת השבת בדרגה עילאית. ומדויק בזה הלשון עם מקדשי שביעי, דבחי' שביעי היא נמשכת ע"י אתערותא דלתתא של עם מקדשי שביעי. וזה גם מה שאומרים בזמירות ש"ק, כל מקדש שביעי כראוי לו כל שומר שבת כדת מחללו, כל מקדש שביעי, הוא בחי' שביעי שיש בש"ק הקשור להכנה, שבכל ששת הימים מכינים את ההכנה כדי שיוכלו לקבל את הארת הש"ק, וזהו מקרא קדש. כל שומר שבת, היינו בחי' שבת הנקרא קדש. ששלמות הש"ק היא ע"י ב' בחי' אלו כאחד.

וע"פ האמור יתבאר ענין כל המקיים את המועדות כאילו קיים את השבתות, דהכונה במקיים את המועדות היינו את חלק המועדות שיש בש"ק. שיעשה מצדו את כל ההכנה בחלק המועדות של ש"ק ע"י ההכנות המצוות והתפלות, ורוצה להמשיך ע"י את קדושת הש"ק, כאילו קיים את השבתות, שאפילו אם אינו מרגיש ולא הגיע עדיין למדרגה הגבוהה בחי' שבת, מ"מ נחשב לו כאילו קיים את

השבתות בזכות ההכנה שעשה. וכל המבטל את המועדות, שאינו מקיים את חלק המועדות של ש"ק בחי' מקרא קדש, שאינו עושה ההכנה לש"ק, כאילו ביטל את השבתות, שאפילו אם נתנו לו מן השמים את הארת השבת, אעפ"כ נחשב לו כאילו בטל את השבתות, כיון שלא השקיע כלום להשיג זאת אלא קבלו כמתנה מן השמים, והעיקר בש"ק הוא היגיעה שמשקיעים בה, וכמאמר הבעש"ט הק' זי"ע אהא

דאחז"ל מת בע"ש סימן יפה לו, מת בע"ש, היינו אם יהודי מתנער מכל עניני עוה"ז בכניסת השבת, ומשים עצמו בבחי' מת, הר"ז סימן יפה לו להכנס לשבת, דוה שמים עצמו בבחי' מת זהו ההכנה לבחי' מקרא קדש של שבת.

ובזה אפשר לבאר הטעם שבמועדים קוראים בתורה את הפרשה השייכת לאותו היו"ט, ואילו בשבת אין קוראים את הפרשה של שבת, והוא משום שכל הימים טובים הם מקראי קדש, וע"כ צריך לקרוא בתורה מעין היו"ט, שענין הקריאה הוא משום שקדושת היו"ט טמונה בפרשה בתורה המדברת מענין היו"ט, וע"י הקריאה מעוררים וממשיכים את

הארת וקדושת היו"ט, אבל השבת שהיא בחי' קדש, ועיקר הארתה קבועה מאת השי"ת, ע"כ אין צריכים לקרוא בה בתורה את ענין ש"ק. וענין המשכת הקדושה שיש בש"ק בחי' מקרא קדש, אנו מקיימים בתפילות, ובזכרון הקרבן במוסף.

26 ולאור זה הרי אף שעיקר השבת הוא באתערותא דלעילא, שהקב"ה מעניק ליהודי מלעילא את הארת השבת, מ"מ צריך גם את חלק המועדות של שבת בחי' מקרא קדש, כי שלמות הש"ק היא רק כאשר מקיים גם את חלק היו"ט של שבת כדכ" את שבתותי תשמרו, ב' הבחי' שיש בשבת, בחי' שבת ובחי' יו"ט, שרק אז היא השלמות הראויה. ועל זה נאמר שבע שבתות תמימות תהינה, מכיון שקב"ה"ת קשורה לשבת, כמשאחז"ל (שבת פו:) ודכולי עלמא בשבת ניתנה תורה לישראל, לכך צריך במיוחד שתהינה השבתות תמימות, דהיינו בשלמות ב' הבחינות של ש"ק.

27 פרשת אמור \ שפתי דעת

מבאר ה'שפת אמת' את העניין בדרך נפלאה. כידוע מתחלקת המציאות בעולם לשלושה מימדים: עולם, שנה ונפש. דהיינו - מקום, זמן וחיים. כל דבר במציאות תופס מקום, יש בו משך של זמן, ובדברים מסוימים גם שוכנת נפש חיה. בכל שלושת המימדים הללו, ישנם פרטים המקודשים יותר מזולתם. ישנם מקומות מקודשים, ישנם זמנים נעלים, וישנם נפשות קדושות. מקור הקדושה, המעניין המעניק קדושה לכל שלשת המימדים, היא שבת קודש. זהו פירוש המושג ששבת היא 'קביעה וקיימא', דהיינו שקדושתה קבועה ומקיימת את כל העולם. על זה אנו אומרים 'זכרון למעשה בראשית' - זכרון לא רק מלשון אזכור של מאורע היסטורי, אלא הדבר המעניק זכירה ופקידה עכשווית וקיום תמידי למעשה בראשית. זהו

מתן הקדושה השבתית למימד המקומי. המועדות הם הזמנים הקדושים שבימי השנה ואף הם שואבים את קדושתם מן השבת, ועל זה אנו אומרים 'תחילה למקראי קודש' 'תחילה' לא רק בסדר כרונולוגי, אלא בבחינת תחילה וראש, דהיינו הגורם האחראי לקדושת המועדות. זהו מתן הקדושה השבתית למימד הזמן. הנשמה היתירה היורדת ומתווספת לנפש היהודי בשבת, היא המעניקה קדושה למימד הנפש ומותירה את רישום הקדושה בנפש היהודית גם בימי המעשה.

השבת שנקבעה על ידי הבורא בבחינת 'קביעה וקיימא', הינה קבועה ושרירה בתוך מימד הזמן ומכוחה יכולה הנפש היהודית למשוך ולהמשיך קדושה על זמנים אחרים. קרי המועדות. 'תחילה למקראי קודש' פירושו, שהשבת היא הראשונה שקיבלה קדושה בתוך הזמן ומכאן שהיא מעניקה מכוחה למועדות. היא הכלי המוציא מן הכוח אל הפועל את קדושת המועדות. לנשמה היתירה ולכוח מיוחד זה של קידוש הזמן וקידוש הנפש, זכינו ביציאת מצרים, כאשר העיד עלינו הקדוש ברוך הוא שאין אנו יותר עבדים לעבדים אלא בני חורין לעולמי עד. ועל זה אנו אומרים 'זכר ליציאת מצרים', לא רק זכר ליציאה ממקום אחד לשני, אלא זכר ליציאה ממצרי השעבוד לעולם הזה ולארצות, זכר לכניסה למימד הקדושה.

*מימד מחודש זה של הנפש היהודית אינו בבחינת 'קביעה וקיימא', אלא תלוי לחלוטין בעבודה בהכנה ובהתעלות העצמית של כל אחד ואחד. הדא הוא דכתיב "זכור את יום השבת לקדשו" - לאמור לאדם: אתה המקדש ואתה הזוכר. וזהו ענין שבת אצל המועדות.

בקראי אמור (27) R. Birnbaum שמו קסו

והרמב"ן שחולק על רש"י וסובר שגם שבת נכללת היא בענין המועדות, ו"ל דאילו ס"ל דענין השבת גופא זכירה עדות על זריחה העולם, מרוממת את היום ומגבה אותו לדרגת מועד, שחרי כל מכות יום מועד הוא שירגיש אדם מליאותו האמיתית דהיינו כי עם קדוש אתה לה' אלקיך, ושחוקיים זו זריחה כל זכורך וכנ"ל, וס"ל להרמב"ן דגם דרך שבתה השבת מוגבה היום וכלל ישראל מוגבהים, וגם זלי מלך של יראה כל זכורך בפועל מללא כל אחד מישראל דדרגת המקראי קודש של יו"ט, וזהו כ"מ והפסע במחלוקת רש"י והרמב"ן אם שבת נכללת בפרשת המועדות אם לאו.

והנה הפירושי דבר שרריך לעשות בעד השבת. השבת עוזרת בלורכ שאינה כ"כ מקרא קודש. ישנים מדון שינה בשבת תענוג, לומדים ברפיון יותר, וכל זאת למרות מה דמבואר ברש"י שאם שומרים את המועדות לזרחה, גם השבת מתרוממת, וכ"ש לשיטת הרמב"ן שגם לשבת יש דין מקראי קודש, וזכ

מחדש ה'שפת אמת' כי על אף דברי הגמרא שהזכרו, יש בחינה מסוימת בשבת שכן תלויה בישראל ואינה בכלל 'קביעה וקיימא'. והדברים מדויקים וכמעט מפורשים בפסוקים. "זכור את יום השבת לקדשו" כתיב. לא נאמר לקדש את עצמן, אלא לקדש את היום ומשמע שיש ליהודי חלק בקידושו של היום.

על מנת להסביר את הדברים וליישבם על פי דברי חז"ל ששבת קביעה וקיימא, יש להבחין תחילה בין שתי סיבות השבת, בלוחות ראשונות נאמר (שמות ג, יא), שסיבת השבת היא "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ, דהיינו ששבת הבורא בששת ימי בראשית היא הסיבה למצוות השבת. לעומת זאת, בלוחות שניות נאמר (דברים ה, טו) "כי עבד היית בארץ מצרים" וכך אנו מקדשים בשבת "זכר ליציאת מצרים". אחד ההבדלים הבולטים בין שתי הסיבות הללו הוא, שבעוד שסיבת שבת הבורא היא סיבה כלל עולמית, הרי כי הסיבה השנייה נוגעת רק לעם ישראל בלבד. על פי זאת, מסביר ה'שפת אמת', שרק שהשבת הבאה מחמת הסיבה הראשונה היא 'קביעה וקיימא', בעוד השבת הנגזרת מיציאת מצרים תלויה בקידושה על ידי ישראלים. מצינו אם כן, כי קדושת השבת אף היא בחלקה תלויה בקידוש ישראל, ויש לה מן המשותף עם קדושת המועדות.

אך יש להרחיב את החלוקה אף יותר. בנוסח הקידוש אנו מונים שלוש מעלות וסיבות לשבת: הראשונה, זכרון למעשה בראשית. השנייה, תחילה למקראי קדש. השלישית, זכר ליציאת מצרים.

It was Friday. I called a friend of mine to say hello and wish him a good Shabbos. He picked up the receiver with a greeting I had never heard before: "Good *erev Shabbos!*"

Thinking that he must have said, "Good Shabbos," I jokingly said to him, "You're getting rid of me so soon? Shouldn't you wish me 'Good Shabbos' at the end of our conversation – not at the beginning?"

"You didn't hear me well," came the reply. "I said, 'Good *erev Shabbos.*' Let me explain. I just heard a speech from my rabbi about how important it is to look forward to Shabbos. He said that today, thank G-d, we have many Sabbath-observant Jews...but how many *erev-Shabbos* Jews are there? Jews who passionately yearn for Shabbos throughout the week are hard to find. Yes, many observe the halachos of Shabbos with much devotion, but few strive to inject *avodah shebaleiv*, true service of the

ing great anticipation for Shabbos. At the very least, on *erev Shabbos*, we should be yearning for Shabbos.

My friend continued, "I decided that from now on I will refer to Friday as '*erev Shabbos*' as often as I can. Perhaps then I will succeed in giving *erev Shabbos* the respect it deserves. And, by improving my appreciation for *erev Shabbos*, the excitement and passion for Shabbos itself will be attained much more easily."

34 An *erev-Shabbos* Jew is what the Ohr HaChaim envisions in his explanation of "*v'shomru bnei Yisrael es haShabbos* – the Children of Israel should guard (*shomru*) the Shabbos."⁶ The word *shomer*, says the Ohr HaChaim, does not only mean "guard," but at times it means "anticipate greatly," as in the verse "*v'aviv shamar es hadavar*," Yaakov yearned for Yosef's dreams to come true.⁷ Bnei Yisrael must anticipate and yearn for Shabbos: *v'shomru bnei Yisrael es haShabbos*.

An '*erev-Shabbos* Jew' is what the Ba'al HaTurim had in mind in a letter to his children:

All agricultural work, the plowing and planting is done in order to bring forth fruit. Similarly, all that a person does to take care of his body is done in order to sustain the soul's existence in this world. The daily fruit of the soul are the times of prayer, and the weekly fruit of the soul is Shabbos.⁸

The Ba'al HaTurim is describing the experience of Shabbos as the ultimate goal for all activities of the week. The *erev-Shabbos* Jew knows and lives this ideal.

An *erev-Shabbos* Jew, a Jew who fervently yearns for Shabbos. How can one reach such a level?

35

Reminders of Shabbos

One method to attain this spiritual level is to remind oneself of Shabbos as much as possible. The Chafetz Chaim writes⁹ that even when one refers to an event that took place in the previous week he should say, "Before Shabbos, on Thursday..." instead of just saying, "last Thursday," in order to mention Shabbos. He also writes that there was a certain Torah giant who would somehow manage to relate the topic of Shabbos to his regular Gemara *shiur*, so that he would fulfill the mitzvah to remember Shabbos every day.

אריך כ"א להיות מוגבה לדרגה של יראה
כל זכורך, חקרתי וחדש. הצ"ע דורש
מעמנו זאת והוא יודע כל הנעשה עמו,
(האם אנו מגיבים עלמיו לדרגה שלרנך
כל יהודי להיות צה. ארך לא ניבש
מהשקפתו יתברך.)

במדומני שעליו לעשות קלת חיזוק
בשבת. אה"ו כתיב וקראת
לשבת עונג, ומחמת כן אוכלים סעודה
עשימה מאד, אבל האם יש מקום לומר

שזוהי כל השבת, לאכול דברים טעימים
שיהי' געשמא'ק. אלא שהאכילה בשבת
היא כמו אכילת מלה, איברא גם מלה
אנו אוכלים עם געשמא'ק ועם חיזוק
כמו שהזכר צהלכה, אבל ההנאה היא
מסוג אחר, היא הנאה היוצאת מהיותנו
שקועים במעשה המזוה, וכמעט לא מורגשת
הנאה גשמית. וכן לענין שבת, סתם
לאכול סעיוק ושאר מאכלים מעולים
ולעסוק בעניני חולין, הרי זה חיי צהמה,
יותר מן הראוי להיכנס לבהמ"ד וללמוד
חורה. אבל אם אוכלים בשבת מתוך
כוונות רלויות, כל הגשם נהפך להיות
רוחני, ואין מרגישים הנאה גשמית. האדם
חש כי הוא עסוק עתה צמזת עונג
שבת שהיא הנאה רוחנית כמו באכילה

מלה. וכל האכילות נשארות הקרבת קרבות.
איברא גם קרבן הוא בעלם גשמי אם
הוא שור או שה, אבל הקרבן מגבי' את
האדם. כמו כן השבת מגביבה את כל
הסעודה ומתענגים צמה שמראים לכל
שצב"ע צרה את העולם ושהוא אדון
כל לוצשים צגדים מכובדים ומראים שמחה
וכבוד, וזה ענין כבוד השבת.

32

שום סיפוק. אבל בשבת שהוא זמן של
מקראי קודש כ"א יכול להיות מוגבה
לדרגת חיים נכונה וזה ישפיע גם על
כל ימות השבוע שיהיו מרוממים לדרגת
מועדי ה' ומקראי קודש.

36

- * Rav Yechezkel Abramsky would make sure to have his table set for Shabbos already on Friday morning.
- * Rav Mordechai Sharabi would sit down to learn the weekly *parashah* right after davening on Friday morning. He would then go to buy fresh challo, and then immerse in the *mikveh*. He would also avoid speaking about mundane matters throughout *erev Shabbos*.
- * Rav Aryeh Levin would not open letters that he received on Friday afternoon, lest there be some information in the letters that might worry him over Shabbos.

ד' תשרי

לשמור שלא תהא השבת "מלומדה" מפני תדירותה

בדרך רמז ניתן להוסיף, שהשבת רגילה אצלנו מחמת תדירותה של כל שבוע ושבוע, אך עדיין עלינו לכבד אותה בכל פעם מחדש כאילו

ערב שבת - הוא ערב יו"ט, ושבת - הוא יו"ט! וכלומר; לא נזול בה מחמת ההרגל, ונזכור שהיא נמנית יחד עם כל המועדות וכאחד מהם!

וכמו שבערב פסח, אנו כבר רצים מוקדם למקווה, והבית מוכן ומצוחצח והערב יו"ט מורגש בכל פינה ופינה, וכבר יושבים ואומרים את סדר קרבן הפסח וכו'. כך שומא עלינו לכבד את השבת!

וכך באמת היו מגדולי ישראל שזמן רב קודם השבת, שבתו ממלאכה. ובכל שבת ושבת, כאילו חג חדש בא עליהם לטובה.

וכי בערב יום כיפור עולה על דעת מאן דהוא לנסוע מאוחר מחוץ לעיר? או לרוץ למקווה ברגע האחרון ולעשן סיגריה עשרה רגעים קודם השקיעה!?! ...

39

המאחר לקבל שבת, נראה כמזלזל בכבודו של מלך

פעם עוררתי על עניין זה שצריך להקדים בכבוד שבת המלכה, והמשלתי את מי שתופס את הרגע האחרון, למי שנקבע לו פגישה עם המלך לשעה עשר בבוקר, והנה משרתי המלך רואים שכבר הגיע חצי שעה קודם הפגישה, והמוזמן עוד לא נראה אפי' מרחוק.

כבר הגיע עשרה רגעים לפני השעה עשר, ו'הילד איננו'... אולם ההמתנה שבשער המלך ריק מאדם... חלפו עוד חמשה רגעים, ולא נודע האם מישהו בא.

והנה שתי רגעים לפני השעה עשר, בא האיש במרוצת טירוף נושם ומתנשף, שערותיו נוטפות מבית המרחץ, בתוך כדי מרוצתו הוציא את העניבה, וענב בה את גרונו, נשארה לו דקה אחת שבה הספיק עוד להוציא מברשת ולצחצח את נעליו במהירות הבזק, ואף להבריש את מגבעו, הספיק הלז...

והיש מהר נדחף בדיוק בשעה עשר לבית המלך, והביט סביבו כמי שאינו מבין מה עיני כולם כועסים עליו... הרי הגעתי בזמן...

אזכור התורה בן

נראה לתרץ ענין השבת אצל המועדות באופן נוסף: דחנה בנוהג שבעולם דבר ש ומאורע לא שגרתי עושה אצל האדם רושם עצום ונפלא, מה שאין כן מאורע רגיל אינו מעורר כל התפעלות, ויכול אף לזלזל בו.

וזוהי כוונת התורה שכתבה את השבת בתוך המועדות, ללמדינו אף שהשבת ר שגרתי כל שבעה ימים, ח"ו מזלזל בה ולהמעט מערכה, אלא היא קודמת

41

ב	שבת	הקדמה	מלכתא
---	-----	-------	-------

והנה, בכל מערכת זו של קדושת הזמנים למיניהם ונוראות סגולתם, משום מה, שבת קודש - יום חמדותו של הקב"ה, שהיא המעיין שכל הקדושות יונקים ממנו - יושבת לה בצד מבווישת כאשה עקרה לא ילדה, כאילו שאין לה מה לתת לדבקים בה, עד שקשה למצוא אצל הרבה בני תורה מי שיועד איך להפיק תועלת מיום השבת, או שיעד את המיוחד והמסוגל בה, ומה צריך לעשות בכדי למשוך מקדושתה, בזמן שבאמת, אדרבא, סגולותיה הם מעל כל זמן קדוש אחר וכל מצוה אחרת שבתורה, וכלשון חז"ל (שמות רבה פכ"ה) שקולה שבת כנגד כל המצוות.

But perhaps we can muster the strength to accept Shabbos a half-hour earlier than regular candle lighting time or, at the very least, ten minutes earlier. Rav Yaakov Weinberg, zt"l, rosh yeshivah of Ner Yisrael, Baltimore, would often advise people to accept Shabbos upon themselves ten minutes before candle lighting time. In this way, when Shabbos comes in we are in a calm state of mind, rather than in a frenzy.

Perhaps we can start taking care of all Shabbos preparations as soon as possible, rather than waiting until the Friday afternoon rush. Maybe we can eliminate our procrastination, at least when it comes to erev Shabbos. Then, we would have time to sit and learn a little before Shabbos or read stories to our kids. People who have begun arranging their erev Shabbos schedules in this fashion have testified to the sanctity they feel when Shabbos comes in.

By taking steps toward a meaningful erev Shabbos, by becoming erev-Shabbos Jews, we set the stage for a powerful and meaningful Shabbos.

42

The Vilna Gaon, however, does not explain the seven days mentioned in the posuk as referring to the seven days of the week, but rather as referring to the seven days of Yom Tov during the year. He explains the posuk as follows: "For six days [of Yom Tov]" - i.e., 1) the first day of Succos, 2) Shemini Atzeres, 3) the first day of Pesach, 4) the last day of Pesach, 5) Shavuot 6) Rosh Hashanah - "labor may be done." That is, certain forms of labor are permitted on these Yomim Tovim (for example, cooking for the Yom Tov). However, "the seventh day [Yom Kippur] is a day of complete rest," when absolutely no work may be done.

43

קצח	ויבינו	פרשת אמור	במקרא
-----	--------	-----------	-------

שהוסיף הכתוב כאן אחר שהפסיק באלה מועדי ד' באוהרת שבתון לימים אלו, ולכה כללם ביחד ביום הא' שבתון וביום השמיני שבתון.

עוד צ"ב מהו דכתיב "וידרב משה את מועדי ד' אל בני ישראל", הלא כבר נצטוו משה בכל מועד בפני' לומר ולצוות לבני ישראל.

וגר"ה בכ"ז בס"ד באופן נפלא, דהנה התרגום אונקלוס תירגם "ימליל משה ית סדר מועדיא דר"י הרי שמשו רבינו חידש לבסוף ענין "סדר מועדיא" דהיינו "סדר המועדות" מה שלא היה בכל א' בפני'. [ומיושב השאלה האחרונה] וצ"ב מהו סדר המועדות,

וגר"ה בס"ד בהקדם דבריו ארונו הגר"א ז"ל בריש פ"י המועדות בהא דכתיב "ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון וגו'" דק' מה ענין זה למועדות דכתיב לעיל מיניה "מועדי מקראי קדש אלה הם מועדי ששת ימים תעשה מלאכה וגו'". וביאר הגר"א דגם ששת ימים מיירי במועדות ד' ימים טובים הם ב' ימים דפסח א' דשבעות א' דרה"ש, וא' דיוהכ"פ וב' דסוכות, וכ"ז הם כנגד ז' ימי השבוע ע"ש וע"ז אמר הכתוב ששת ימים תעשה מלאכה וגו' שבהם מותר אוכל נפש מלבד ביוהכ"פ שהוא שבת שבתון. ע"ש. וע"פ דבריו הק' של רבינו הגר"א ז"ל עולה דמיין ימי השבוע אזי ששה מועדים כנגד ו' ימים ומועד השביעי הוא כנגד יום הכפורים. ואמנם לפי חשבון הימים עולה כי המועד השביעי הוא שמיני עצרת ומועד הששי הוא יום א' דסוכות שהוא ערב שבת. ואין בזה סתירה כלל, כי גם לגבי קדושתה באיסור המלאכה יוהכ"פ הוא המקודש, אבל לגבי מצות המועדות וקדושתן, היום המיוחד למועד הוא שמיני עצרת, שהוא המועד המיוחד שבין ישראל לאביהם שבשמים. והוא שיא השמחה והיחוד במועד שבין ישראל להקב"ה, וערכו של יום זה והכנסתו הוא ע"י השמחה ב' בכל ימי חג הסוכות, שהם בבחינת ערב שבת של מועד זה.